

Årsplan Trimveien Barnehage 2026-2027

Gruppeinndelig	4
Barnehagens visjon	4
Hva er en årsplan	5
Barnehagens formål og innhold.....	5
Omsorg.....	5
Lek	6
Danning	7
Læring	8
Barnehagens fagområder	10
Kommunikasjon, språk og tekst	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Kropp, bevegelse, mat og helse	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Kunst, kultur og kreativitet	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Natur, miljø og teknologi	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Antall, rom og form	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Etikk, religion og filosofi.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Nærmiljø og samfunn.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Ansvar og roller	12
Barnehagens arbeidsmetoder.....	13
Prosjektarbeid	13
Pedagogisk dokumentasjon.....	15
Observasjon	16
Evaluerings	16
Foreldresamarbeid	17
Barnehagens satsningsområder.....	18
Språk	18
Naturglede	19
Barnehagens andre fokusområder	20
Barns medvirkning	20
Meningsskaping.....	22
Relasjoner og tilknytning	23
Vennskap og fellesskap.....	27
Sosial kompetanse	30

Mobbing.....	31
Kompetanseheving	33
Overganger og samarbeid.....	34
Oppstart	34
Innad	36
Skolestart.....	36
Årshjulet, faste aktiviteter gjennom året.....	38
Kontaktinformasjon	39
Litteraturliste:.....	40

Gruppeinndelig

Småttroll (0-3 år)	Mosebarn (3-4 år)	Vetter (5-6 år)
Pedagogisk leder - Tone Pedagogisk leder – Live Fagarbeider - Ratsha Assistent - Andreas	Pedagogisk leder – Emily og Anine Fagarbeider - Angelie Assistent - Patricia	Pedagogisk leder - Mari Barnehagelærer - May Assistent - Geir Lærning - Ole

Barnehagens visjon

I Trimveien barnehage ønsker vi at arbeidet skal preges av humor, kreativitet og galskap.

Hva er en årsplan

“Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å oppnå rammeplanens formål og innhold, og barnehageeierens lokale tilpasninger til pedagogisk praksis. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte (Rammeplanen, 2017, 37 - 38)”.

Barnehagens formål og innhold

Omsorg

Personalet i barnehagen skal:

- ❖ ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
- ❖ legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
- ❖ sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- ❖ møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- ❖ være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet
- ❖ støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- ❖ bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre.

Slik arbeider vi for å ivareta barnas behov for omsorg:

Vi legger stor vekt på å møte barn med varme, åpenhet og anerkjennelse i alle situasjoner gjennom dagen, samt å møte de der de er og trenger å bli møtt i ulike situasjoner. Barna får mulighet til ro og hvile etter behov, og vi tilrettelegger for gode måltider og rolige situasjoner som gir trygghet og overskudd. Personalet er tilgjengelige og tilstedeværende voksne som barna kan søke til for å lade, få støtte, trøst og glede. Vi ser på de daglige rutinesituasjonene som viktige omsorgsøyeblikk, hvor nærhet og relasjonsbygging står i sentrum. For å fremme trygghet og tilhørighet arbeider vi med å skape et inkluderende fellesskap der barna opplever seg sett, hørt og anerkjent. Vi legger til rette for relasjonsbygging både mellom barn – barn

og barn – voksen, slik at de kan utvikle relasjoner og føle seg som en del av fellesskapet. Personalet er bevisste på å være lydhøre og sensitive overfor barnas verbale og nonverbale uttrykk, og tilpasser omsorgen ut fra barnas individuelle behov. Vi oppmuntrer barna til å vise omsorg for hverandre gjennom å dele, samarbeide, hjelpe eller trøste og at de kan ta imot dette fra hverandre. På denne måten støtter vi utviklingen av barnets empati, samtidig som vi bidrar til at de kan bygge tillit til seg selv, andre, fellesskapet og de voksne rundt seg.

Lek

Personalet i barnehagen skal:

- ❖ organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- ❖ bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer
- ❖ fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek
  - ❖ observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser
  - ❖ veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre
  - ❖ være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek
  - ❖ ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

Slik arbeider vi for å ivareta barnas behov for lek:

Vi ser på leken som en grunnleggende del av barnehagehverdagen og som en viktig arena for trivsel, skaperglede, fantasi, læring og utvikling, samt den egenverdien lek har for barn. For å fremme leken organiserer vi rom, tid og materiell på en som gir barna inspirasjon og muligheter til ulike typer lek. Vi tilrettelegger for både rolige lekestasjoner, fin – og grovmotoriske aktiviteter, samt sanselige opplevelser, slik at barna kan velge ut fra interesser og behov. Personalet er bevisst på å gi felles erfaringer gjennom turer, prosjekter og aktiviteter som senere kan danne grunnlaget for videre lek og utvikling av prosjektarbeid, gjennom barns medvirkning. Vi arbeider for å skape et inkluderende miljø der alle barn får oppleve å delta og kjenne på gleden ved lek. Dersom barn faller utenfor, hjelper og jobber vi aktivt med å invitere og åpne opp for deltagelse. I leken er vi voksne både medlekere og observatører, vi vurderer barnas samspill og blir med inn i leken på barnas premisser når det kan berike og utvide den. Dersom det oppstår uheldige samspillsmønstre, veileder vi barna på

en måte som ivaretar lekens flyt og barnas relasjoner. Personalet tar initiativ til lek når det trengs, og vi støtter barna i å utvikle nye leketemaer og å inkludere andre. På denne måten bidrar vi til at leken i barnehagen blir et sted for kreativitet, fellesskap og utvikling for alle barna.

Danning

Personalet i barnehagen skal:

- ❖ tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse
  - ❖ støtte barnas aktivitet, engasjement og deltakelse i fellesskapet
- ❖ synliggjøre og verdsette ulike behov, meninger og perspektiver i fellesskapet
  - ❖ legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger
  - ❖ utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler
- ❖ synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforsking og læring.

Slik arbeider vi for å fremme danning:

Vi arbeider med danning ved å tilrettelegge for opplevelser og aktiviteter som barna opplever som meningsfulle, betydningsfulle og relevante for sitt eget liv. Gjennom lek, hverdagsrutiner, felles prosjekter og opplevelser støtter vi barnas identitetsutvikling og bidrar til at de får en positiv selvforståelse. Personalet møter barna med anerkjennelse og respekt, og vi legger vekt på å se og verdsette hvert barns uttrykk, erfaringer og perspektiver. Vi støtter barnas deltagelse i fellesskapet ved å skape arenaer hvor de kan bidra med sine meninger og

opplevelser, og vil legger til rette for at alle kan oppleve å være en viktig del av gruppen. Når barna uttrykker tanker, spørsmål eller ideer, følger vi dette opp gjennom undring, refleksjon og utforskende samtaler. På denne måten utfordrer vi barnas tenkning og åpner for at de kan se sammenhenger og ulike perspektiver. Vi løfter frem mangfold og ulikheter som en ressurs i barnegruppen slik at barna får møte og utforske dette som en del av fellesskapet gjennom hverdagslige situasjoner, samtaler og prosjekter hvor vi synliggjør ulike kulturer, levesett, språk og erfaringer. På denne måten bidrar vi til å utvikle toleranse, respekt og forståelse, samtidig som barna får mulighet til å reflektere over egne verdier og holdninger. Gjennom arbeidet vårt med danning ønsker vi å gi barna et grunnlag for å utvikle seg til å bli trygge, nysgjerrige og reflekterte mennesker som kan delta aktivt og respektfullt både i barnehagen og samfunnet ellers.

Læring

Personalet i barnehagen skal:

- ❖ sørge for et inkluderende fellesskap og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring
- ❖ legge til rette for helhetlige læringsprosesser som fremmer barnas trivsel og allsidige utvikling
- ❖ være oppmerksomme på barnas interesser og engasjement og legge til rette for læring i ulike situasjoner og aktiviteter
- ❖ støtte og berike barnas initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner

- ❖ utvide barnas erfaringer og sørge for progresjon og utvikling i barnehagens innhold
- ❖ støtte barnas refleksjoner rundt situasjoner, temaer og fenomener og skape forståelse og mening sammen med dem
- ❖ sørge for at alle barn kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser.

Slik arbeider vi for å fremme læring:

Vi ser på læring som noe som skjer i samspill med andre, og gjennom lek, utforsking og opplevelser i hverdagen. For å fremme læring legger vi til rette for et inkluderende fellesskap hvor barna får bidra med egne tanker, erfaringer og initiativ, samtidig som de lærer av og sammen med hverandre. Vi lar de være aktive deltagere i egen læringsprosess og ressurser for hverandres utvikling. Personalet er oppmerksomme på barnas interesser og engasjement, og tar utgangspunkt i dette når vi tilrettelegger for ulike aktiviteter, opplegg og prosjekter. Vi støtter og beriker barnas initiativ gjennom å stille åpne spørsmål, undrer oss sammen med dem og gir rom for kreativitet og utforskning. Vi utvider barnas erfaringer ved å introdusere nye tematikker, fenomener, perspektiver og aktiviteter som gir progresjon og utfordring tilpasset den enkelte. Gjennom varierte opplevelser både inne og ute får barna mulighet til å utvikle ferdigheter, prøve seg på nye ting og oppleve mestring. Vi jobber med læring gjennom lekbaserte aktiviteter, og det handler om å skape mening og forståelse i fellesskapet. Vi støtter barnas refleksjoner rundt situasjoner, fenomener og tematikker i hverdagen, og legger vekt på å bygge sammenhenger mellom barnas erfaringer og nye innsikter. På denne måten arbeider vi for å fremme helhetlige læringsprosesser som ivaretar barnas trivsel, allsidige utvikling og glede.

Barnehagens fagområder

Kommunikasjon, språk og tekst	Kropp, bevegelse, mat og helse
❖ Tegn til tale ❖ PCS - symboler og tematavler ❖ Bøker ❖ Fortsettelsesbøker ❖ Eventyr ❖ Sang ❖ Regler og rim ❖ Samtaler ❖ Førskole ❖ Lek - rollelek ❖ Gjøre barna kjent med bokstaver og tall ❖ Begrepsforståelse ❖ Språkbruk og forståelse (setningsoppbygning)	❖ Følger retningslinjene til FHI ❖ Serverer frukt, grønnsaker og melk ❖ Bruker god tid rundt måltidssituasjoner ❖ Tar hensyn til særlige behov ❖ Tur i skog og nærmiljø ❖ Regel - og bevegelsesleker ❖ Hinderløyper ❖ Bevegelser til musikk - og musikkksamlinger ❖ Svømming ❖ Måltidsglede ❖ Førstehjelpsuke ❖ Fokus på hygiene ❖ Tilrettelegger for variert lek, inne og ute ❖ Aker ❖ Skidager ❖ Mat på mål ❖ Lage mat sammen ❖ Samtaler om måltid, mat, kropp og helse ❖ Grenser og grensesetting ❖ Lærer om kroppen, ulikheter og likheter
Kunst, kultur og kreativitet	Natur, miljø og teknologi
❖ Formingsaktiviteter- barna blir kjent med ulike materialer og teknikker, og får uttrykt seg estetisk	❖ Tur i skog og mark ❖ Samtaler, undring og nysgjerrighet omkring årstider og årstidsendringer i naturen

❖ Dramatisering av kjente og kjære eventyr og fortellinger ❖ Musikkksamlinger med instrumenter ❖ Lekemiljø	❖ Samtaler, undring og nysgjerrighet omkring ulike fenomener i naturen ❖ Eksperimenter og eksperimentering ❖ Bærekraftig utvikling ❖ Ta i bruk og lære om naturens ressurser ❖ Film og video på en gjennomtenkt og bevisst måte. Ser ikke film for å se film ❖ Søppelplukking
Etikk, religion og filosofi	Antall, rom og form
❖ Førskole ❖ Grenser og grensesetting ❖ Likheter og ulikheter, forskjeller ❖ Forut ❖ Likeverd ❖ Likestilling ❖ Samefolkets nasjonaldag ❖ Eid ❖ St.patricks day ❖ Karneval ❖ Markering av kristne høytider og tradisjoner, og andre religioner representert i barnegruppa ❖ Halloween ❖ Påske ❖ Filosofiske samtaler ❖ Konfliktløsning ❖ Etiske dilemmaer	❖ Førskole ❖ Lek med tall og former ❖ Kims lek ❖ Fugl, fisk, krabbe ❖ Regelleker ❖ Kart og skattekart ❖ Spill ❖ Konstruksjonslek ❖ Sortering, måling og veiing ❖ Begreper som lik/ulik, størrelser, antall, vekt, volum ❖ Figurer og geometriske former ❖ Orientering i rom og natur

Nærmiljø og samfunn

- ❖ Karneval
- ❖ Markering av kristne høytider og tradisjoner, og andre religioner representert i barnegruppa
- ❖ Halloween
- ❖ Påske
- ❖ Tur i nærmiljøet
- ❖ Medvirkning
- ❖ Likestilling
- ❖ Markering av samefolkets nasjonaldag
- ❖ Trafikksikkerhet

Ansvar og roller

“Alle som arbeider i barnehagen, skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen og i Lov om barnehager med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse.

I det daglige arbeidet skal hele personalet reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg faglig gjennom veiledning og møter og være tydelige rollemodeller for barna. Personalet skal ivareta og støtte relasjoner mellom barn-barn, barn-personal og mellom personal-foreldre.

Barnehageeieren har det overordnede ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og regelverk, jf. barnehageloven § 7 første ledd. Barnehageeieren har dermed juridisk ansvar for kvaliteten på barnehagetilbudet. I vår barnehage er det May Krüger som er eier og styrer.

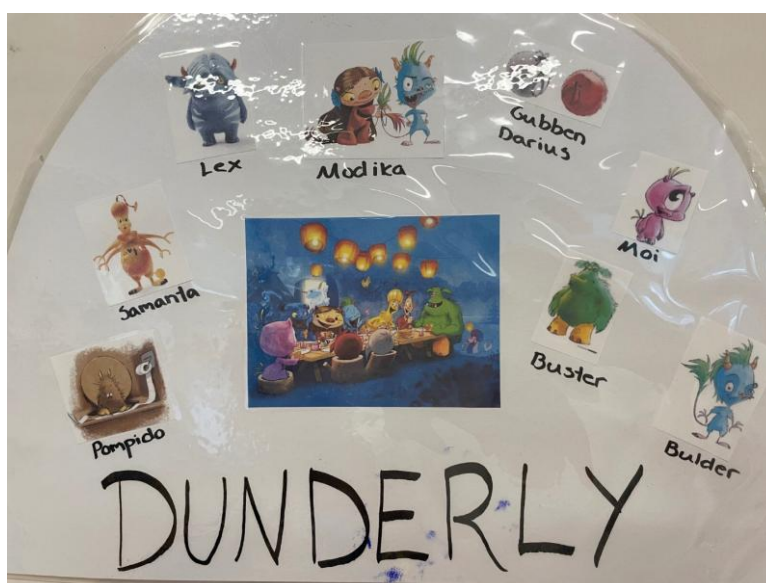
Styreren er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med Lov om barnehager og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Styreren skal sørge for at personalet får ta i bruk sin kompetanse.

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at Lov om barnehager og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet (Rammeplanen, 2017, s. 15 - 16)".

Barnehagens arbeidsmetoder

Prosjektarbeid

I Trimveien barnehage jobber vi prosjektbasert og bruker prosjektarbeid som metode. Vi er inspirerte av Kari Carlsen sin metode når det kommer til det å jobbe med prosjektarbeid, og bruker denne metoden aktivt i vårt arbeid i hverdagen. Den går ut på å observere barnas lek, nysgjerrighet og utforskning, før det presenteres en impuls, hvor observasjoner igjen er grunnlaget for en ny impuls. En impuls kan være et spor, et nytt lekemiljø eller et oppdrag.

Et prosjektarbeid er noe som går over lengre tid og hvor hensikten er å skape en arena for utforskning, fordypning og forståelse for et tema eller fenomen. Det er også et prosessbasert arbeid, hvor fokuset er å følge det som skjer mellom barna og temaet det jobbes med og som barna er opptatte av. Som nevnt er barnas medvirkning og nysgjerrighet viktig, og det er det som skal drive prosjektet, samt engasjerte og tilstedeværende voksne, og barnas lyst til å utforske og undersøke. Dette skal ha en betydning for hvordan vi jobber med prosjekter i hverdagen. Det er derfor viktig for oss med pedagogisk dokumentasjon og observasjoner når vi jobber prosjektbasert, for å se hvor barna leder oss.

Prosjektarbeid er ment som en møteplass for barna, hvor de gjennom sin felles interesse og et felles tredje skal få oppleve følelsen av fellesskapet og tilhørighet, og alt det ulike prosjektarbeid kan by på av lek, fysisk aktivitet, refleksjoner, humor og glede, nysgjerrighet og undring. Det å jobbe prosjektbasert kan bidra til å skape tilhørighet i gruppen, og ved å skape ulike møtearenaer hvor alle barn blir sett og hørt, gir vi barna større muligheter og rom for å delta i demokratiske prosesser og dannelsesprosesser. I tillegg gir det oss mulighet til å arbeide tverrfaglig, kreativt og utforske de ulike fagområdene i rammeplanen på en annerledes måte.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/pedagogisk-dokumentasjon/ped-dok-didaktisk-perspektiv/prosjektarbeid/>

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er et didaktisk redskap, som kan være nyttig i utviklingen av pedagogisk praksis. Nicolaysen presenterer en mulig definisjon på formålet med pedagogisk dokumentasjon: «Dokumentasjon skal synliggjøre praksis, mens pedagogisk dokumentasjon skal sette den i bevegelse» (Liane barnehage, 2009, sitert i Nicolaysen, 2014, s. 217). Å henge opp bilder eller tekst på veggen kan da ikke kalles pedagogisk dokumentasjon. Bilder eller tekst på vegg skal brukes aktivt i hverdagen. Dokumentasjonen må løftes opp, studeres og gjøres til gjenstand for refleksjon i personalgruppen.

Vi har tatt i bruk materiale fra pedagogiskledelse.no i vårt arbeid med pedagogisk dokumentasjon, og brukt pedagogisk dokumentasjon aktivt i hverdagen og inn i gruppemøter, personalmøter og arbeidet vi gjør i barnehagen for å reflektere og lære av og om egen praksis, og for utvikle oss personlig og faglig.

Observasjon

Å observere er en aktiv handling og mye mer enn å se på eller betrakte. “Obserevere betyr fremfor alt å kunne synliggjøre et nett av betydninger (...) for ikke noe barn bruker de samme ordene, de samme gestene, de samme måtene å si noe på som et annet barn.” (Malaguzzi 2011a, s. 25 i Carlsen, 2021, s. 141) Dette betyr at personalet må se hvert enkelt barn, og finne frem til hva som er viktig for dem. Når en observerer er det viktig å være seg selv bevisst, for din bagasje og tolkning av situasjonen kan påvirke forståelsen av situasjonen.

Pedagogisk leder har det overordnede ansvaret for observasjoner av barna individuelt og i gruppe. Øvrig personal skal bistå pedagogisk leder i dette arbeidet med blant annet pedagogisk dokumentasjon, praksisfortellinger, observasjoner i mindre grupper og bruk av bilde og video.

Evaluering

“Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen (Rammeplanen, 2017, s. 38)”.

Vi jobber aktivt med evalueringer i gruppemøter, personalmøter og i det daglige.

Disse evalueringene bruker vi inn i videre arbeid i møte med barna, samling, aktiviteter, tur og lek. Det er viktig for oss å kontinuerlig arbeide med evalueringer for å utvikle oss og skape arenaer for refleksjon, læring og videre arbeid.

Foreldresamarbeid

Det daglige

Alle har et ansvar for å møte foreldre og barn, og fortelle om hva vi har gjort i løpet av dagen og hva vi skal gjøre neste dag. Pedagogisk leder har det overordnede ansvaret for å møte foreldrene og snakke om barnets utvikling, spesielle hendelser og hva vi jobber med, med deres barn. Er ikke pedagogisk leder til tilhørende gruppe tilstede, tar en annen pedagogisk leder ansvar for dette eller så tas det over telefon med den/de det gjelder.

Foreldresamtaler

“Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet (Rammeplanen, 2017, s. 29)”.

Det er pedagogisk leder på avdelingen som har ansvaret for å følge opp, skrive og gjennomføre foreldresamtaler i barnehagen.

Samarbeidsutvalg

“Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene. Samarbeidsutvalget skal fastsette barnehagens årsplan. Øvrige saker av viktighet er for eksempel forslag til budsjett eller driftsendringer Foreldremøter (Rammeplanen, 2017, s. 30)”.

Barnehagens satsningsområder

Språk

Slik vi ser det er et godt språk grunnleggende for at barn skal kunne lære og fungere optimalt i lek og samspill med andre barn og voksne. I Trimveien jobber vi bevisst med språk fra barna starter hos oss. Vi har mye fokus på bøker, sanger, rim, regler og gode hverdag samtaler. I 3 – 5 års alderen begynner vi med å gjøre barna språkligbevisste, fortsatt med fokus på lek. Vi trener målrettet på å analysere språket som et system for å øke den fonologiske forståelsen til barna. Vi har valgt ut fire språklige områder som er essensielle i denne sammenheng, og optimal for aldersgruppen. For at barna skal ha utbytte av læringen er vi opptatte av å bruke konkrete og visuelle teknikker.

Områdene er:

- ❖ Oppmerksomhet for lyd
  - ❖ Rim og regler
  - ❖ Stavelsesdeling
  - ❖ Høytlesning
- ❖

Naturglede

Naturen er den perfekte lekearena. I motsetning til inngjerdede lekeplasser, er naturen smekkkfull av virkelige elementer. Her kan en klatre, høre lyder, smyge, kjenne lukter, krype, kjenne smak, løpe, se farger, huske og føle.

Lek og turgåing i variert og ulendt terreng tilgodeser barnas behov for variasjon i bevegelser og utfordringer. Det blir mindre konflikter og de utvikler større evne til koordinasjon og konsentrasjon.

Gjennom leken ute i naturen utvikles barnas sosiale ferdigheter. I møte med naturen får barnet mulighet til å takle ulike utfordringer og prøve ut egne grenser, noe som igjen fører til bedret selvbilde og personlig vekst. Barna får bedre helse og økt livskvalitet.

Ved fysisk lek ute i naturen utfordres i tillegg evnen til å beherske kroppen, til å teste styrken og mulighetene den rommer. Lek og fysisk aktivitet skaper glade og robuste barn med tro på seg selv.

Barnehagens andre fokusområder

Barns medvirkning

Berit Bae er en sentral teoretiker i forståelsen av barns medvirkning i norsk barnehageforskning. Bae et al. (2006, s. 8) knytter en sammenheng mellom barns medvirkning og medbestemmelse. Videre skriver Bae et al (2006, s. 8) at en oppfattelse av barns medvirkning er å si at hvert barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet. Johannesen og Sandvik (2009, s. 32) hevder at medvirkning som konsept handler om å utfordre den voksnes rolle som tilrettelegger, og at det ikke er noen motsetninger mellom det å legge til rette for muligheter til læring og utvikling, samtidig som man lar seg påvirke av barna og lar de være aktive deltagere i egen hverdag. For at dette skal skje, krever det at vi slipper kontrollen, samt at vi er lydhøre ovenfor barna, sørger for at alle blir sett og hørt, og får påvirke innholdet og prosessen i hverdagen som Johannesen & Sandvik påpeker (2009, s. 37.).

I Trimveien barnehage betyr det at vi tar oss tid til å se og lytte til hvert enkelt barn. Vi stiller spørsmål for å få utdypet hva barna uttrykker og mener. For å bli kjent med barna tilbringer vi mye tid sammen med dem, og vi skriver ned fortellinger fra barnas barnehagehverdag. I personalgruppa diskuterer vi opplevelser og fortellinger. På den måten blir vi kjent med hvert barn, og vi kan forstå hva de uttrykker.

Vi lar barnets uttrykk få en betydning i praksis ved at vi bekrefter at vi har hørt og forstått barnet. Dersom det er mulig, kan vi gjennomføre det barnet foreslår. Barns medvirkning skal være en holdning hos personalet. Det er en måte å møte, og være sammen med barnet på. Det betyr ikke at barna skal bestemme, men de skal få virke med. Barna skal få påvirke sin egen hverdag, og de skal bli møtt med interesse og respekt.

Vår metode:

- ❖ For å se barna og behandle dem som likeverdige, trenger vi voksne som byr på seg selv
- ❖ Engasjerte voksne, det skal være tydelig for barna at vi er klare for og ta imot dem, det vil si at vi må ha “det grønne lyset på”.
- ❖ Rett person på rett plass. Det vil si at hver voksen må sette ord på hva de liker å gjøre sammen med barn, sånn at vi kan planlegge ut i fra det, for og sette i gang aktiviteter og lek med barna.
  - ❖ Stor åpenhet for barnas innspill
  - ❖ Vi voksne må gi impulser som barna kan spille videre på.
- ❖ Vi legger ut spor for å finne barnas interessefelt. I forhold til de små ser vi etter tegn som de gir fra seg
- ❖ Ved begynnelsen av ett valgt prosjekt er barna med på å planlegge hva de ønsker å holde på med. Etter som vi har jobbet med temaet så utkrystalliserer det seg fort ideer og tanker i fra barna som er viktige å følge opp.
- ❖ De voksne må være godt forberedt for vi vet aldri helt hvor vi havner. Det er blitt en spennende dag for oss voksne/barn, når barna selv er med å forme hverdagen, temaene og andre aktiviteter.
- ❖ De voksne må ta det barna sier eller uttrykker på alvor, slik at barna ønsker å formidle oss sine meninger og tanker om ting
- ❖ Ved avslutning av ett prosjekt er ungene med de voksne på å vurdere hvordan det gikk gjennom samtale og noen ganger bilder og kroppsspråk hos de minste.

Meningsskaping

Dahlberg et al (2001, s. 200 - 201) forstår barnehagen som en meningsskapende arena og legger vekt på at barn er aktive medskapere, og at det handler om i hvor stor grad barnehagen fremmer barnas mulighet til å delta i og gi mening til det som skjer rundt dem, fremfor de målbare indikatorene på kvalitet. Dette krever voksne som har en lyttende og utforskende holdning. Meningsskaping kan sees i lys av sosiokulturelle læringsteorier som Lev Vygotsky (Referert i Glaser et al, 2018, s. 32 - 33) har forsket mye på, hvor læring og utvikling skjer i samspill med andre gjennom deltakelser i sosiale praksiser. Perspektivet vektlegger at barn utvikler kunnskap og forståelse i interaksjon med andre - både barn og voksne (Glaser et al., 2018, s. 32 - 33). For at det skal være meningsskapende, handler det da om at barnehagen må legge til rette for erfaringer som barna opplever som relevante, interessante og forståelige (Glaser et al., 2018, s. 33).

I Trimeveien barnehage betyr det at personalet stiller forberedt til gruppetid og de aktivitetene som skal skje. Vi skal være lydhøre for barnas uttrykk og ta dette med oss i videre planlegging av aktiviteter. Barna skal få oppleve at hverdagen deres i barnehagen gir mening for dem.

Vår metode:

- ❖ Prosjektarbeid som arbeidsmetode
- ❖ Barnas interesser som utgangspunkt. Aktiviteter springer ut av det barna viser engasjement for
- ❖ Være nysgjerrige, undrende og spørrende i møte med barna og det de interesserer seg for. Medutforskere.
- ❖ Sosialt samspill som læringsarena. Barna lærer sammen, i dialog med hverandre og voksne
- ❖ Barnehagehverdagen knyttes til barnas erfaringer og opplevelser. Barns medvirkning preger prosjekter og annet opplegg i hverdagen.
- ❖ Refleksjoner og lytting i personalgruppen gjennom dokumentasjon for å kunne tilrettelegge for videre meningsfulle aktiviteter i hverdagen for barna, og for å vurdere om aktivitetene faktisk oppleves som meningsfulle for barna.

Relasjoner og tilknytning

Relasjonskompetansen er ifølge Lysebo og Bratt (2022, s. 8) en avgjørende faktor for å skape gode barnehager, hvor man evner å etablere positive og sensitive samspill der hvert enkelt barn blir forstått og møtt. Videre påpeker de at ingenting er så viktig for kvaliteten i barnehagene, som å etablere disse samspillene (Lysebo & Bratt, 2022, s. 8). Spurkeland (2012, referert i Lysebo og Bratt: 2022, s. 7) skriver at relasjonskompetansen består av kunnskaper, evner, holdninger og ferdigheter som etablerer, reparerer, vedlikeholder og utvikler relasjoner mellom mennesker.

Barn trenger sensitive og varme voksne rundt seg, både hjemme og i barnehagen. Barns tilknytning til foreldrene og barnehagen danner den viktigste rammen rundt deres utvikling.

Vi i Trimveien barnehage synes metaforen «barnets hjerne er en lampe, tilknytning er at kontakten settes i» er en god beskrivelse av hvor viktig tilknytningen er for barnets vitalitet og utvikling. Barna må oppleve voksne som forstår, ser og gleder seg over det. Da føler barnet seg vel og blir glad, kontakten blir da satt i og lampen tennes. Barnet våkner og starter på sin vandring gjennom livet, ved å ha en trygg og omsorgsfull voksen ved sin side.

Relasjonsbygging mellom	Vår metode
Barn - barn	❖ Dele barnegruppene i mindre grupper ❖ Verne om gode lekesituasjoner ❖ “Ha med hjem bamser” på Mosebarn og Vetter, for å skape en fellesskapsfølelse og inkludering ❖ Tilstedeværende voksne som fanger opp og bygger videre
Barn - voksen	❖ Bruke tid og være tilgjengelig for barnet ○ Man må som voksen se etter hva barnet er opptatt av og trenger, og skape gode opplevelser sammen ut fra dette ❖ De voksne må hele tiden ta hensyn til barnas ulike behov, og prøve å handle rettferdig ❖ Være forutsigbar og en trygg voksen ○ For å klare dette må barna vite hva de voksne forventer, og hva de kan forvente av de voksne ❖ De voksne skal gi barna positiv oppmerksomhet i form av ros, oppmuntring, bekreftelse og følelsen av å være velkommen.

	❖ De voksne må hele tiden jobbe for å fortjene barnets tillit, og en god relasjon ❖ Å ta ansvar for den asymmetriske relasjonen
Barnehage - foreldre	❖ Sette av tid og være tilgjengelige for foreldre. Foreldrene har ulike behov i forhold til barna sine, og vi må prøve å møte dette så langt det lar seg gjøre ❖ Viktig å si “hei” til foreldre også, og vite fornavnet på foreldrene. Være imøtekommende og hilse på andre foreldre i barnehagen. ❖ Være trygge og forutsigbare voksne. Foreldrene må vite hva de kan forvente av oss og hva vi forventer av dem. De må også kunne stole på at vi tar vare på barnets behov og interesser. Dette skaper tillit. ❖ At vi viser respekt og vilje til samarbeid med alle foreldre. ❖ Vise at du har sett barnet deres i løpet av dagen.

Personal - personal	❖ Gjensidig ansvar for å være i dialog, vise respekt, skape tilhørighet og trygghet, og å skape en positiv atmosfære. Lede og veilede nye voksne og gi dem tid til å finne “plassen” sin. Humor og galskap kan være med å skape positiv atmosfære. ❖ Ha rom for å feile, og å være ulike. Kunne reflektere sammen og være tilgjengelige for hverandre, f.eks. ved: veiledning, råd og tips. ❖ Intoner seg på hverandre - jobbe mot et felles mål, selv om måten vi jobber på er ulik. ❖ Gi ros og ta imot ros - dette er med på å styrke den som roses, og styrker også samholdet. ❖ Dra nytte av hverandres kompetanse og erfaringer. Dette er med på å gi et godt læringsmiljø.

Vennskap og fellesskap

I Trimveien barnehage arbeider vi med vennskap og fellesskap hver dag, gjennom hele året.

Vi arbeider for et inkluderende fellesskap med plass til mangfoldet i samfunnet og barnehagen, og at alle skal ha en venn. For oss er det viktig at barna skal bli sett, hørt og anerkjent for den de er. De skal føle seg betydningsfulle og at deres plass i fellesskapet har noe å si. Vi arbeider med vennskap og fellesskap gjennom lek, det felles tredje og et inkluderende miljø med plass til alle. Ikke minst gjennom å skape gode relasjoner, både barn - barn og barn - voksen gjennom disse tingene. Dette er i tråd med føringene fra både rammeplanen og barnehageloven.

«støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner» (KD, 2017, s. 22 - 23)

«samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap» (KD, 2017, s. 22 - 23)

For å fungere i et sosialt samspill er sosial kompetanse en faktor. Gjennom samspill med andre får barna erfaringer og ferdigheter læres, samt at barna tilegner seg kunnskaper og holdninger til hvordan de skal opptre i samhandling med andre. Det sosiale samspillet og den sosiale kompetansen er noe vi har stort fokus på inn i vennskap og fellesskap da det henger tett sammen. Det å få erfaringer å være i et sosialt og inkluderende fellesskap med andre,

bygge relasjoner, både barn - barn og voksen - barn, og det å få kjenne på betydningen du har inn i fellesskapet er viktig for oss. Det er i tillegg her du vil etablere vennskap. Ut fra dette mener vi at barna gjennom å skape vennskap og være i et fellesskap vil lære å se ting fra flere perspektiver, ta andres perspektiver og meninger på alvor, samt å reflektere over egne og andres følelser, meninger og opplevelser. Dette er i tråd med det Rammeplanen (2017) skriver om vennskap og fellesskap (s. 22. -23)

I Trimveien barnehage arbeider vi mot å bekjempe utestengelse og mobbing, og at alle skal ha en venn eller noen å være/leke med gjennom dagen. Vi har gode rutiner om det skulle oppstå utestengelse, mobbing eller krenkelser. Vi arbeider kontinuerlig med observasjoner, og om noe oppstår observerer vi nærmere, skriver tiltak og aktivitetsplaner for å jobbe med situasjonen. Dette stemmer overens med det rammeplanen og barnehageloven skriver om mobbing, utestengelse, krenkelser, diskriminering og uheldige samspillsmønstre (KD, 2017, s 22 – 22, Barnehageloven, 2005, §§ 41 – 43)

«forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» (KD, 2017, s. 22 - 23)

- Paragraf 41, 42 og 43 (Barnehageloven, 2005, §§ 41 – 43)

I tillegg ser vi viktigheten av relasjonene som oppstår mellom barn – barn og voksen – barn i barnehagen, som et viktig verktøy inn i arbeidet med mobbing, krenkelser, utestengelse og

uheldige samspillsmønstre. Dette er noe vi står sterkt for, og daglig arbeider for å forhindre. Inn i dette vil barna lære om respekt for både seg selv og andre, det å se sine egne og andres behov, sette grenser for både seg selv og andre. I tillegg til å lære å løse konflikter på en ålreit måte.

Vår metode:

- ❖ Bruke opplegg som omhandler sosial kompetanse og vennskap
  - ❖ Ha sosiale ferdigheter hver måned som øves på
  - ❖ Ha felles aktiviteter, som nissefest, karneval, halloween
    - ❖ Ha felles frokost
  - ❖ Barn og voksne er på tvers, alle skal bli kjent med alle
  - ❖ Felles aktiviteter etter barnehagetid dugnad, søndagstur
    - ❖ Foreldrekafe
    - ❖ Lekegrupper
  - ❖ Voksne gode forbilder og rollemodeller
    - ❖ Framsnakk ikke baksnakk
  - ❖ Lære å sette egne grenser og respektere andres grenser
    - ❖ Finne ut av løsninger i konfliktsituasjoner
- ❖ Vi skal støtte barnas initiativ til samspill og bidra til å oppleve vennskap og lære å beholde venner
  - ❖ Undring og samtaler om vennskap og felleskap
- ❖ Vi skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre
  - ❖ Mobbeplan, tiltaksplan og observasjoner
- ❖ Barna skal lære å reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- ❖ Lære barn til å bli robuste, la de ta ansvar for ferdigheter de selv kan utføre og ansvar for sine egne og andres følelser
  - ❖ Positiv involvering- løft frem barnet
    - ❖ Inkluderende fellesskap
  - ❖ Gode og varierende lekemiljøer
    - ❖ Barna som ressurser
    - ❖ Barns medvirkning
- ❖ Legger opp til å skape gode relasjoner gjennom sosialt samspill i lek, samling, tur, måltid

Sosial kompetanse

I den daglige kontakten og gjennom tema- og prosjektarbeid skal vi styrke barnas evne til å:	
Empati og rolletaking:	Leve seg inn i og vise omtanke for andre, forståelse for andres perspektiv og tanker, positive sosiale holdninger og handlinger som å hjelpe, oppmuntre, dele med andre, inkludere
Selvkontroll:	Regulere følelser, vente på tur, inngå kompromiss, bli enige, utsette egne behov, takle konflikter, følge regler
Selvhevdelse:	Å ta kontakt med andre, hevde seg og uttrykke egne meninger på en god måte, tørre å stå opp mot gruppepress
Ansvarlighet:	Holde avtale og forpliktelser, vise respekt for eiendeler og arbeid, vise respekt for andre og ta ansvar for seg selv

Mobbing

Mobbing i barnehagen er forskjellig fra skole, og i barnehagen ser vi først og fremst at mobbeatferd er i oppstarten og kan stabiliseres til å bli mobbing dersom ingen i personalet er oppmerksomme og griper inn. Så hva legger vi i ordet mobbing: «*Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning*» (def:lund, helgeland, kovac, nome, cameron og Godtfredsen). Så hvordan kommer det til uttrykk i barnehagen? Vi ser det gjennom krenkelser, utestengelser og begynnende mobbeatferd. Det er handlinger som gjentar seg over tid, og noen barn blir ofte utsatt for atferden. Det viktigste er at vi i barnehagen har nulltoleranse for atferd som ikke er bra for barn, og som de utsettes for av andre barn eller voksne. Vi vil jobbe på 2 plan, det viktigste er forebygging, men skjer det mobbing så må vi håndtere dette, slik at barnehagen blir et trygt å godt sted for både store og små.

FOREBYGGING: Forebygging av mobbing innebærer å jobbe i forkant med å hindre at mobbing oppstår	HÅNTERING: Håndtering innebærer å avdekke, stoppe og følge opp mobbing (aktivitetsplikt)
Personalets væremåte og handlinger: ❖ Tilstedeværende ❖ Rollemodell ❖ Autoritativ ❖ Anerkjennelse	Følge med: ❖ Rutiner for tilstedeværelse ❖ Observere enkeltbarn, gruppedynamikk ❖ Være oppmerksom på de sårbare barna ❖ Samtaler med barn ❖ Samtaler med foreldre
Sosial kompetanse: ❖ Empati ❖ Selvhevdelse ❖ Problemløsning ❖ Ulike arbeidsmåter	Melde fra: Til styrer og pedagogisk leder når mobbing skjer Både når det gjelder barn/barn og barn/voksen

Vennskap, felleskap og lek ❖ Styrke barnets status ❖ Skape gode relasjoner mellom barn ved for eksempel lekegrupper ❖ Fremme inkludering ved personalets deltakelse i lek ❖ Sikre gode felleskapsopplevelser	Undersøke: ❖ Samtaler med barn ❖ Samtaler med foreldre ❖ Samtaler med personalet ❖ Observasjon- kartleggingsverktøy og sosiogram
Foreldresamarbeid: ❖ Sikre gode relasjoner (åpenhet og dialog) ❖ Sørge for god informasjon ❖ Sikre gode møteplasser ved for eksempel foreldremøter ❖ Kunnskap og felles forståelse av mobbing og krenkelser, forebygging og håndtering	Sette inn tiltak: ❖ Egnede tiltak på ulike nivå ❖ Tiltak for enkeltbarn ❖ Tiltak for barnegrupper ❖ Tiltak for foreldre ❖ Tiltak for personalet ❖ Aktivitetsplan: Hvilke problemer tiltakene skal løse, hvilke tiltak barnehagen har planlagt, når tiltakene skal gjennomføres, hvem som skal gjennomføre tiltakene og når skal tiltakene evalueres
Kompetanse og kompetansebygging: ❖ Kompetanse om mobbing og krenkelser, forebygging og håndtering ❖ Involvering av hele personalet i kompetansebygging ved kurs, prosjekter og refleksjon ❖ Systematisk arbeid over tid ❖ Felles plan mot mobbing	Dersom personalet krenker barn: Skjerpet aktivitetsplikt paragraf 43, men de skal meldes, og tiltak skal settes i gang.

Nulltoleranse: ❖ Holdning fra personalet- ikke godta krenkelser ❖ Handlinger fra personalet- gripe inn når krenkelser skjer	

Kompetanseheving

Kompetanseheving
I 2026/2027 vil vi gjennomføre dette: ❖ Overgang barnehage/skole møte med Granly – Voksne på vettene   ❖ Legge inn avvik i HMS når det forekommer mobbing barn/barn eller barn/voksen   ❖ Intern KO-team – Alle pedagoger   ❖ Ekstern KO-team – Ansatte   ❖ Pedagogisk dokumentasjon gjennom praksisfortellinger og observasjoner - Alle ansatte   ❖ Prosjektarbeid alle leser Å skape rom for mening. Vi diskuterer på torsdagsmøter og personalmøter   ❖ Lekemiljø alle   ❖ Pedagogene leser praktisk ledelse i barnehagen av Hanne Kvaløsæter. Tar opp kapittel for kapittel og lager praksisfortellinger om hvordan vi kan være trygge, tydelige varme og kloke ledere
I 2026/2027 er dette foreløpig planlagt, vi drar på kurs etterhvert som vi ser det kommer noe interessant: ❖ Livredningskurs   ❖ Førstehjelpskurs   ❖ Ledelse konferanse i Bodø

- ❖ HMS grunnkurs for verneombudet
- ❖ BVO dagene skaffe kunnskap o vold og overgrep og ha et eget barnevernsombud
- ❖ Overgang barnehage/skole møte med Granly – voksne på Vettene
- ❖ Planleggingsdag – Alle ansatte
- ❖ Pedagogverksted - 1 pedagoger før jul og en etter jul
- ❖ Verksted for fagarbeidere/assistenter - 1 fagarbeidere før jul og en etter jul
- ❖ Styrerseminarer - Styrer og styrerassistent
- ❖ Kontaktmøter - Alle pedagoger

Overganger og samarbeid

Oppstart

Samarbeid barnehage - hjem

“Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære (Rammeplanen, 2017, s. 33)”.

Vår metode:

Før:

- ❖ Foreldre skal få tilbudsbrev i mappe med brosjyremateriell.
- ❖ Når plassen er akseptert etableres kontakt med foreldrene.
- ❖ Velkomstbrev sendes til foreldrene i god tid før oppstart
- ❖ Alle barn skal få tilbud om å besøke barnehagen før oppstart.
- ❖ Det skal avholdes et felles foreldremøte eller en foreldresamtale før oppstart, for eksempel tidlig i juni

De første dagene:

- ❖ En avtalt primærkontakt tar imot barnet og foreldrene de første dagene, og sørger for at barnet gradvis blir kjent med flere barn og voksne.
- ❖ Foreldrene tilbys oppstartsamtale senest etter en uke, dersom denne ikke er avholdt før oppstart
- ❖ Lengde og tidspunkt for tilvenning skal avtales og justeres i dialog med foreldrene med bakgrunn i barnets behov. Foreldrene skal minimum være tilstede sammen med barnet i 3.
- ❖ Primærkontakt tar seg av de daglige rutinene med barnet i starten (mat, bleieskift, påklledning osv.) Øvrig personalet nærmer seg gradvis.
- ❖ Personalet skal være sensitive mot barnets behov og gi barnet den støtten det trenger.
  - ❖ Personalet skal være imøtekommende.
- ❖ Personalet skal sørge for en god struktur, organisering og forutsigbarhet gjennom fast dagsrytme og faste aktiviteter.
- ❖ Barnehagen legger til rette for at barnet blir kjent med mindre grupper av barn om gangen.

Oppfølging:

- ❖ Personalet skal invitere til løpende dialog og tilbakemeldinger fra foreldrene underveis i tilvenningsperioden og perioden etter, ønsker tydelig kommunikasjon og dialog med foreldrene i hverdagen.
- ❖ Personalet skal invitere til en ny oppfølgingssamtale med foreldrene om ønskelig, etter et par uker.

Innad

Fra en avdeling og over til en annen

“Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe (Rammeplanen, 2017, s. 33)”.

Vår metode:

- ❖ Barnet skal få tid til å besøke ny avdeling før oppstart.
- ❖ Barnets garderobeplass skal være klargjort til barnets første dag på ny avdeling.
Relevant informasjon om barnet overføres mellom avdelinger.
- ❖ Barnet skal bli bedre kjent med de ansatte som tilhører gruppen barnet skal være på våren før oppstart på ny gruppe.

Skolestart

Samarbeid barnehage - skole

“Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen (Rammeplanen, 2017, s. 33)”.

Vår metode:

- ❖ Besøker skolene barna begynner på våren samme år de begynner på skolen
  - ❖ Besøksdager i samarbeid med skolene
  - ❖ Overgangssamtaler med skolene
- ❖ Barnesamtaler ifht skolestart og hvor de skal begynne på skole
  - ❖ Vi følger skolens bli - kjent planer

Årshjulet, faste aktiviteter gjennom året

Kontaktinformasjon

Besøksadresse

Trimveien 9

3188 Horten

Postadresse

Trimveien 9

3188 HORTEN

Daglig leder

May Krüger

Tlf: 481 18 835

E-post: may@trimveien-barnehage.net

Litteraturliste:

Abrahamsen, G., Alvestad, M., Vassenden, A. & Thygesen, J. (2012). Perspektiver på kvalitet i barnehagen. *Barn. Forskning om barn og barndom i Norden (nr. 2)* s. 7-22. Norsk senter for barneforskning. Cappelen Damm Forskning.
<https://doi.org/10.5324/barn.v30i2.3893>

Bae, B. (2018). *Politikk, lek og læring. Barnehagelivet fra mange kanter*. Fagbokforlaget.

Bae, B., Eide, B. J., Kristoffersen, A. E. & Winger, N. (2006) *Temahefte: Om barns medvirkning*. Kunnskapsdepartementet.

Bratt, E. G. & Lysebo, M. O. (2022). *Relasjonskompetanse i barnehagen*. Fagbokforlaget.

Dahlberg, G., Moss, P., & Pence, A. (2007). *Fra kvalitet til meningsskaping: Morgendagens barnehage*. Oslo: Kommuneforlaget.

FNs barnekonvensjon (1989). De forente nasjoner.
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver.
<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329c/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>

May Krüger